

Finsk-svenska gränsälvskommisionens verksamhetsberättelse för 2013

1. Finsk-svenska gränsälvskommisionen

Inledning

Finsk-svenska gränsälvskommisionen är ett mellanstatligt samarbetsorgan, vars verksamhet regleras av gränsälvöverenskommelsen mellan Sverige och Finland från 17 september 2010 som gäller som svensk och finsk lag (SSK 722/2010 och 816/2010 resp. SFS 2010:297), samt bilagorna Administrativ stadga för finsk-svenska gränsälvskommisionen och Fiskestadgan för Torne älvens fiskeområde.

Kommisionens geografiska område består av Torne – Muonio älvens vattenområde i Finland och Sverige samt en del av Bottenvikens nordligaste område. Den nya kommissionen startade sin verksamhet 1. 10.2010.

Kommisionen har sex ledamöter, tre från vardera avtalsland, och varje ledamot har en personlig ersättare. Kommisionens ordförandeskap växlar mellan avtalsparter enligt kalenderår. Kommisionens finska medlemmar tillsätts av Statsrådet och de svenska medlemmarna av Regeringskansliet. Kommisionen, Jord- och skogsbruksministeriet samt Miljödepartementet kommer preliminärt överens om utnämningförslag av eventuella ordinarie sakkunniga. Utnämningbeslutet tas av någondera avtalspart enligt Jord- och Skogsbruksdepartementets eller Miljödepartementets framställan.

Kommisionens uppgift är enligt gränsälvöverenskommelsen att

- utveckla samarbetet mellan parterna i avrinningsdistriktet;
- främja samverkan mellan parternas myndigheter med avsikt att samordna de program, planer och åtgärder vars syfte är att uppnå kvalitetsmålen för vattenmiljön och att följa vattenstatusen;
- främja samordningen av parternas myndigheters och kommuners arbete med planer för att förebygga översvämning- och miljöolyckor i gränsälvarna;
- främja samordningen av parternas myndigheters och kommuners arbete med naturskyddsplaner för gränsälvarna;
- ansvara för att gemensam information ges och att gemensamma informationsmöten hålls om de program och planer som anges i denna artikel; samt
- antingen tillstyrka eller avstyrka förslag till program och planer för avrinningsdistriktet; samt
- följa upp tillämpningen och överenskommelsen och praxis i tillståndsärenden och uppmärksamma parterna på behov av ändringar i överenskommelsen.

Enligt kommissionens arbetsbeskrivning ansvarar kommissionen för organisation, beslut, delegering av beslutanderätt, hantering av ärenden och verksamhetssätten i övrigt, samt över kommissionen verksamhetsplan och budget.

Gränsälvskommisionen har under sina tre första verksamhetsår skapat praxisen för sin verksamhet. I fortsättningen kommer kommissionens verksamhet i större utsträckning än tidigare fokusera på uppehåll och utveckling av gränsöverskridande samarbete samt delgivning och nyttjande av aktuell kunskap och information på ett för bägge länder jämlikt sätt. Administrativt arbete och arbete som påverkar områdets olika processer är en del av kommissionens verksamhetsområde. Parallellt med detta ökar samarbetet, sammankomsterna, evenemangen och informationsväxlingen.

Verksamheten sker på två språk och i hela Torne älvens avrinningsområde, på båda sidor av den cirka 500 kilometer långa älven.

Gränsälvskommisionen är ett diskrimineringsfritt område.

2. Kommissionens kansli

Finska-svenska kommissionens kansli ligger i Haparanda i Sverige. Kansliet har sedan början av 2012 verkat på adressen Storgatan 92 A.

Kommisionen har två medarbetare på heltid: kommissionens sekreterare, miljöingenjör Virve Sallisalmi inträdde i sitt arbete 1.11.2012 och biträdande sekreterare FM Camilla Ahlstrand 4.7.2011. Lönehantering och bokföring köps utifrån från och med februari 2012. För närvarande anlitas PWC med kontor i Haparanda.

Vid kontakter med gränsälvskommisionen kan antingen finska eller svenska användas. Kommissionens handlingar, protokoll, yttranden, beslut, meddelanden och Internet-sidor upprättas på båda språken. För det mesta har handlingarna översatts av kansliets egen personal. Externa tolkar har anlits vid större seminarier och externa översättare för brådskande översättningar. Delar av kommissionens presentationsmaterial har översatts även till nordsamiska och meänkieli.

Kommissionens sekreterare ansvarar för kansliets verksamhet och kansliets personal- och arbetsmiljöfrågor samt planering och uppföljning av kommissionens verksamhet, verksamhetsberättelse och budget samt för verksamhetens vidareutveckling. Sekreteraren fungerar som föredragande när det gäller kommissionens ställningstaganden, yttranden och eventuella överklaganden. Sekreteraren ansvarar för att kansliets verksamhet överensstämmer med kommissionens uppgifter och mål som fastställts i gränsälvsöverenskommelsen och att verksamheten följer gällande lagar. Sekreteraren har helhetsansvaret för kansliets kommunikation.

Biträdande sekreteraren arbetar på uppdrag av kommissionens ordförande och sekreterare och ansvarar för sin del att hennes verksamhet överensstämmer med kommissionens arbetsbeskrivning och att verksamheten följer gränsälvsöverenskommelsen, gällande lagar och är i enlighet med kommissionens arbetssätt. Biträdande sekreteraren ansvarar i samarbete med sekreteraren för mediekontakter och medieaktiviteter. I hennes uppgifter ingår att informera om aktuella frågor till allmänheten, kontaktgrupper och media samt att följa upp och informera om det som har att göra med kommissionens verksamhetsmiljö, samt upprätthålla och uppdatera kommissionens Internet-sidor på olika språk. Till biträdande sekreterarens uppgifter ingår även att upprätthålla och uppdatera Internet-sidor. Biträdande sekreteraren ansvarar för kommissionens diarieföring och betalningar samt mötesarrangemang tillsammans med sekreteraren.

Kommissionens ordinarie sakkunnig är vid behov tillgänglig i olika frågor som krävt expertis.

Det är viktigt att kontinuerligt ombesörja kanslipersonalens kunskapsutveckling och följa resursernas rätta fördelning, då verksamhetens nuvarande ekonomiska resurser inte tillåter inskaffande av mer kansliresurser eller vikariat för att sköta om kommissionens uppgifter. Under sin verksamhetstid har kansliet prioriterat uppgifter utifrån deras allmänna påverkan, lokal eller miljömässig betydelse samt personalens ändamålsenliga och effektiva tidsanvändning.

3. Gränsälvscommissionens medlemmar och ordföranden 2013

Ordföranden

Ordförande under 2013 var Johan Antti och viceordförande Timo Jokelainen.

Statsrådet i Finland utsåg Timo Jokelainen, direktör för ansvarsområdet miljö-, naturresurser vid Lapplands NTM-central till gränsälvscommissionens finske ordförande från och med 1.2.2013.

Johan Anttis ersättare är enhetschefen Ulf Bergelin (Länsstyrelsen i Norrbottens län). Jokelainens ersättare är överinspektör Pekka Räinen (Lapplands NTM-central).

Ordförandeskapet växlar årsvis mellan Sverige och Finland. Jokelaines period tar slut den 31 december 2017. Johan Anttis kommissionsperiod slutar den 30 september 2014.

Kommissionens övriga ledamöter

Utöver ordförande Jokelainen var kommissionens finska ledamöter år 2013 Paula Aikio-Tallgren från Torneå. Hennes ersättare var Mauri Kylmämaa från Kolari.

Den andra ordinarie ledamot var Matti Myllykangas från Muonio och hans ersättare var Asta Valkonen från Pello. Mandatperioden för kommissionens finska ledamöter upphörde den 31 december 2013.

Mandatperioden för kommissionens svenska ledamöter upphörde 30.9.2013. Fram till dess var Eivor Olofsson från Haparanda ordinarie ledamot och Pia Hulkoff från Karungi hennes ersättare.

Den andra ordinarie ledamoten var Bengt Niska från Pajala, och hans ersättare Ann-Catrin Fredriksson från Kiruna.

Ledamöter för perioden 1.1.2014-30.9.2016

Regeringskansliet i Sverige utsåg Bengt Niska till kommissionens ordinarie ledamot från och med 1.10.2013 och Birgitta Isaksson från Kiruna till hans ersättare. Pia Hulkoff utsågs till kommissionens ordinarie ledamot och Gunnar Björk från Övertorneå till Hulkoffs ersättare.

Statsrådet i Finland utsåg vid sitt allmänna sammanträde den 30.12.2013 kommissionens finska ledamöter för perioden 1.1.2014 – 30.9.2016. Till ordinarie ledamöter utsågs Sari Keskitalo från Enontekiö och Paula Aikio-Tallgren från Torneå. Keskitalos ersättare är Eugen Parviainen från Ylitornio och Pekka Pelttari från Torneå. Aikio-Tallgrens ersättare är Kalervo Aska från Pello och Eija Pasula från Ylitornio.

Statsrådet beslutade förlänga Pekka Ränäs mandatperiod fram till 31.12.2017.

Kommissionens ordinarie sakkunnig (år 2013)

I februari 2013 utsåg Jord- och skogsbruksministeriet professor Kari Kinnunen, agronomi och forstdoktor, till kommissionens ordinarie sakkunnig fram till slutet av 2013. Utifrån kommissionens verksamhet och på grund av kansliets begränsade resurser har det varit motiverat att förlänga uppdraget som ordinarie sakkunnig och nyttja hans expertis även efter detta. Kommissionen föreslog att Kinnunen skulle fortsätta i sin uppgift. Jord- och skogsbruksministeriet utsåg Kari Kinnunen som kommissionens ordinarie sakkunnig för perioden 1.1.2014-30.9.2016.

4. Kommissionens möten och verksamhet

Kommissionens egna möten

År 2013 hade gränsälvscommissionen åtta egna sammanträden det vill säga lika många som under 2012 och 2011. Under 2013 har man haft följande möten:

- **31.1.2013.** Kommissionen godkände bokslutet och årsberättelsen för år 2012. Mötet mellan departementen och gränsälvscommissionen 23.1. i Helsingfors diskuterades. Mötet konstaterade att Matti Hepola slutar som ledamot i kommissionen på grund av att han bytt tjänst.

- **18.2.2013** Verksamhetsplanen för 2013 och ett förslag till budget 2014 godkändes. Man föreslog en försiktig höjning av budgetförslaget slutsumma. Greger Toolanen berättade om kanotevenemanget längs Torne älv. Kommissionen har stöttat evenemanget med 2 000 euro, lika mycket som områdets kommuner.
- **24.4.2013** beslutade man att ha ett gemensamt möte med finsk-norska gränsälvskommisionen i augusti 2013.
- **4.-5.6.2013** Mötet var förlagt till Särkimukka i Pajala. Man gick igenom kommissionens verksamhet från och med 1.1.2010 och diskuterade idéer för kommissionens utveckling.
- **26.8.2013** Mötet var förlagt till Vadsö i Norge. Dagordningen bestod bland annat av sommarens fiskefrågor, kommande gemensamma fiskemötet mellan myndigheter, val av kommissionens medlemmar till nästa period, översvämningsskydd och grundande av en Torne älvens internationella vattendistrikt. Dagen därpå, 27.8., hölls ett gemensamt möte med norsk-finska gränsälvskommisionen.
- **26.9.2013** Mötet var tillsvidare det sista mötet för kommissionens svenska ledamöter förutom ordförande och hand ersättare. De svenska ledamöternas mandatperiod tog slut 30.9.2013. Man beslutade att ha ett gemensamt möte för de nya och de gamla ledamöterna i december. Mandatperioden för de nya finska ledamöterna börjar 1.1.2014.
- **25.11.2013** Kommissionens möte. På agendan stod bl.a. utnämningssprocessen för de finska ledamöterna, förändringsförslag till fiskestadgan från Enontekiö området, Northlands utsläpp av vatten från gruvan i Pajala till Muonio älv samt kommande yttrandet över MKB för Hannukainen.
- **18.12.2013** kommissionens möte i Torneå. Kommissionen beslutade att ge stöd till Midnight Sun Canoeing -evenemanget i Torne älv 2014 samt bekantade sig med ombyggda Tornedalens Museums. Museet ska inredas med utställningar som berättar om historia med moderna medel. Museet öppnas hösten 2014.

Torne älvens och Bottenvikens fiskefrågor, framförallt laxfisket, har varit en ständigt återkommande fråga vid kommissionens möten även i år.

Kommissionens och departementens gemensamma möten 2013

Mötet vid jord- och skogsbruksministerier i Helsingfors 23.1.2013. I mötet deltog Virve Sallisalmi, Matti Hepola och Johan Antti från gränsälvskommisionen, Kai Kaatra och Pekka Kemppainen från Jord- och skogsbruksministeriet samt Stefan Berggren och Mattis Loberg från Miljödepartementet. Vid mötet beslutades att kostnader för utnämningen av Kari Kinnunen till stående sakkunnig ingår i redan godkänd budget för 2013 utan extra anslag. Man beslutade att ha motsvarande möte även 2014.

Vid mötet på Jord- och skogsbruksministeriet 22.1.2013 behandlades fiskefrågor. Med på mötet var Sallisalmi och Kinnunen, samt Hakaste och Bondestam från ministeriet.

Jord- och skogsbruksministeriet (Kemppainen och Hanski) besökte kansliet i Haparanda 23.8.2013. Vid besöket diskuterades kommissionens aktuella frågor samtidigt som gästerna fick bekanta sig med kommissionens verksamhet.

Övriga kontakter till kommissionens verksamhetsansvariga ministerier har skett genom direkta telefonkontakter och e-post.

Utveckling av samarbete

Enligt Gränsälvsöverenskommelsens uppgiftsbeskrivning har kommissionen främjat samarbete mellan avtalsparter inom avrinningsområdet.

Samarbetsformerna har bestått av möten (både i egen regi och deltagande i möten arrangerade av andra aktörer), seminarier, förhandlingar och diskussioner samt skapande av samarbetsnätverk. Man har också uppmuntrat aktörer till samarbete och gränsöverskridande verksamhet.

I anslutning till vattenvårdsadministration ansvarar kommissionen i Norrbotten även för Tornedalens Vattenparlament, som är en av de regionala (angående avrinningsområdet) vattendistrikt, som ingår i det större svenska området *Bottenvikens vattendistrikt*.

Kommissionen arrangerar årligen ett seminarium där målgruppen är medlemmar i vattenparlamentets nätverk och den stora allmänheten. År 2013 anordnades seminariet i Haparanda och temat var klimatförändringarnas påverkan i norr. Föreläsarna kom från Finlands miljöcentral, Meteorologiska institutets forskningsinstitut i Sodankylä och stationen i Rovaniemi, Umeå universitet, svenska Sametinget, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Lapplands Ely-central, Torne älvens fiskeområde samt från den internationella organisationen Snowchange. Över 60 deltagare från Sverige och Finland inklusive föreläsarna bevisade seminariet.

År 2011 arrangerades seminariet i Pajala och 2012 i Ylläs. Seminarierna har alltid simultantolkats till finska och svenska.

Möten och samarbetsprojekt som kommissionen arrangerat eller medverkat i under 2013

I början av 2013 gick kansliets personal och kommissionens finska ordförande Timo Jokelainen igenom kommissionens verksamhet och arbetsområde på ett sammanträde som arrangerades i Lapplands ELY-central.

Kommissionen arrangerade eller medverkade i följande möten under 2013:

- 18.2.2013 Mötesplats kommissionens kansli, ärende: förhandlingar om Torneälvens fiskestadga. Närvarande Patrik Persson och Håkan Carlstrand från HaV och Dan Blomqvist

och Thomas Hasselborg från Länsstyrelsen i Norrbottens län samt Kinnunen, Sallisalmi och Ahlstrand från kommissionen.

- 25.2.2013 Regional *laxgrupp*, mötesplats kansliet. Närvarande Johan Antti och Dan Blomqvist från länsstyrelsen i Norrbottens län, Maiju Hyry och Päivi Kainulainen från laxgruppen vid Lapplands förbund. Kommissionen representerades genom Kinnunen ja Ahlstrand.
- 13.3.2013 Telefonmöte, arbetsutskottet för Torne älvens Vattenparlament. Från och med sommaren 2011 har kommissionen haft huvudansvarat för vattenparlamentet.
- 26.4.2013 Telefonmöte, arbetsutskottet för Torne älvens vattenparlament
- 29.4.2013 Översvämningsmyndigheternas möte vid kommissionen. Ärende: en eventuell översvämning 2013 och dess hantering. Närvarande: Martti Soudunsaari, Harri Paldanius, Heikki Laitinen, Pentti Keskikallio, Timo Alaraudanjoki, Timo Tauriainen, Anders Lindahl, brandchef, Haparanda stad, Markus Kannala, Torneå stad. Karin Börjesson från länsstyrelsen via telefon.
- 15.5.2013 Som tolkhjälp vid videoförhandlingar mellan Umeå Tingsrätt och regionalförvaltningsverket i Norra Finland. Ärende: Torne älvens muddringsprojekt. Mötesplats: Haparanda Tingsrätts lokaler.
- 16.5.2013 Telefonmöte, Arbetsutskottet för Torne älvens vattenparlament.
- 25.5.2013 Lisa Lundstedt, Ingemar Perä och Emma Palmgren från Länsstyrelsen besöker kommissionen för att diskutera vattenrådets (Torne älvens Vattenparlament) verksamhet och vattenvård i Norrbotten samt kommissionens roll i det arbetet.
- 30.5.2013 Rebekka Möller och Ulf Bergelin från Länsstyrelsen besöker kommissionen. Vid mötet behandlas hantering av miljöskyddsfrågor i Norrbottens län. Kommissionens verksamhet presenteras.
- 12.6.2012 Norske Fylkesmannen i Finnmark -miljöavdelningens personal besöker kommissionen. Besöket leds av Bente Christiansen, sammanlagt 12 gäster.
- 27.6.2013 Arbetsutskottet för Torne älvens vattenparlament
- 20.8.2013 Arbetsutskottet för Torne älvens vattenparlament.
- 9.9.2013 Planeringsmöte för hantering av översvämningsrisker i Torne-Muonio älvens vattenområde, länsstyrelsen i Norrbottens län, ELY-central, MSB, gränsälvskommisionen
- 24.9.2013 Erfarenheter kring fiske i Torne älv 2013, finska och svenska fiskerimyndigheter, fiskekontrollanter, förvaltningen för gemensamma tillstånd och gränsälvskommisionen
- 25.9.2013 Vattenvård, internationellt vattenvårdsområde, finska och svenska vattenmyndigheter och gränsälvskommisionen
- 23.10.2013 Arbetsutskottet för Torne älvens vattenparlament.

- 24.10.2013 Skog, vattenvård, klimatförändring, samarbete över gränsen. Skogsstyrelsen Region Nord och gränsälvskommisionen
- 25.10.2013 Kommisionen har "Öppet Hus" under eftermiddagen och kansliet får cirka 20 besök under tre timmar.
- 14.11.2013 Oljebekämpning på havet, oljebekämpningsplaner för finska kustområdet och samarbete mellan länder. Haparanda stad och Lapplands räddningstjänst på kommisionens kansli.
- 20.11.2013 Arbetsutskottet för Torne älvens vattenparlament.

Förhandlingar och samarbete

Kommisionen har varit representerad i bland annat följande sammanhang.

- 15.1.2013 Hantering av översvämningssrisker med planering av markanvändning, Seminarium vid Kuntaliitto i Helsingfors, kommisionen representerades av Ahlstrand
- 13.2.2013 Samarbetsmöte mellan vattenråd inom Bottenvikens vattendistrikt vid Länsstyrelsen i Norrbottens län i Luleå, Sallisalmi och Ahlstrand
- 24.2.2013 Årsmöte i Pello för Torne – Muonio älvens gemensamma fiskekort, Kari Kinnunen
- 14.3.2013 Norrbottens miljöprogramseminarium i Luleå, Sallisalmi.
- 19.3.2013 Miljöskydds dagar vid Lapplands ELY-central, Sallisalmi.
- 21.-22.3.2013 Miljölagstiftningsdagar i Stockholm, Sallisalmi.
- 15.4.2013 Norrbottens miljöprogram, arbetsgrupp, Länsstyrelsen i Luleå, Sallisalmi.
- 16.-18.4.2013 Nordkalottens vattenmyndigheter i Kittilä, arrangör Lapplands ELY-central, Sallisalmi, Kinnunen och Ahlstrand.
- 19.4.2013 Gruppen för Torne älvs översvämningsskydd i Pello, Ahlstrand.
- 2.5.2013 Övertorneå, samråd för vattenvårdsprogrammet på svensk sida och aktivering av nätverket Torne älvens Vattenparlament, länsstyrelsen berättade om beredning av vattenvårdsplaner, SLU:s Göran Sjöberg höll föredrag om bävvar. Arrangör Länsstyrelsen i Norrbottens län, Ahlstrand och Sallisalmi.
- 3.5.2013 Öppet diskussionsmöte om Finlands nationella laxstrategi i Pello. Kommisionen representerades av Sallisalmi, Kinnunen, Ahlstrand och Myllykangas. Kinnunen, Myllykangas och Sallisalmi gjorde inlägg.

- 21.-22.5.2013 i Skellefteå, seminarium för vattenråd i Norra Sverige, Sallisalmi och Ahlstrand.
- 2.7.2013 presentation av kommissionen vid Midnight Sun Canoeing – kanotevenemang. Virve Sallisalmi berättade om kommissionen och Ahlstrand och Sallisalmi paddlade en etapp (42 km). Kommissionen sponsrade evenemanget.
- 17.9.2013 och 16.10.2013 Utvecklingsplan för Ylitornio kommuns vattenförsörjningsplan, styrgrupp, Sallisalmi deltog.
- 24.10.2013 Gränsälvskommisionens verksamhet och aktuella ärenden. Fullmäktigeinfo vid Torneå stadsfullmäktige. Sallisalmi informerade för fullmäktigeledamöter om kommissionens uppgifter och Vattenparlamentets seminarium.
- 30.10.2013 Finnish-Swedish Salmon Working Group of the Northern Region. Man beslutade att byta arbetsgruppens namn till Bothnian Bay Salmon Committee.

Yttranden och information om beslut

Yttranden har getts framförallt i viktigare ärenden eller i principiella frågor enligt kommissionens mandat. Finska Jord- och skogsbruksministeriet har begärt yttranden i fiskefrågor. Motsvarande yttranden har inte begärts från Sverige.

Kommissionens yttranden har skrivits på finska och svenska och de har publicerats på kommissionens Internet-sidor. De har också via e-post skickats till områdets medier för kännedom.

En förteckning över yttranden och yttrandebegäran under 2013 finns i tabell 1. Under 2013 har 10 yttranden givits. Dessa har handlat om miljötillståndsansökan, fiskestadga, MKB-projekt, delöversiktsplaner, laxkvot och vattenförsörjningsplan för hela Norrbotten.

Yttranden under 2013

Yttrande om Northlands Hannukainen gruva MKB 2013-11-25

Yttrande om Norrbottens vattenförsörjningsplan 2013-09-23

Yttrande om laxkvoten på Östersjön år 2014 2013-09-16

Yttrande om delgeneralplan för Torneå Röyttä vindkraftspark 2013-08-23

Yttrande om MKB-rapport för Outokumpu LNG-terminal 2013-08-16

Yttrande om arbetsprogram och väsentliga frågor på Torneälvens vattendistrikt 2013-06-04

Yttrande om MKB-program för Outokumpu LNG-terminal 2013-02-07

Yttrande om fiskestadga för Torneälven 2013 och förhandlingarna med Sverige 2013-02-01

Yttrande om miljötillståndsansökan för Pello avloppsreningsverk 2013-01-14

Yttrande om miljötillståndsansökan för Ylitornio avloppsreningsverk 2013-01-14

Information

Kommissionen informerar om sin verksamhet huvudsakligen genom sina Internet-sidor men även via e-post till tänkta målgrupper och också med tidningsannonser när det gäller kommande

arrangemang. Kommissionens hemsidor med sina olika ämnesområden uppdateras regelbundet, med aktuell information från olika sektorer (arrangemang, vattenvård, översvänningsfrågor, fiske, yttranden, osv.).

Dagordningar och kallelser till kommissionens möten skickas på förhand till områdets medier. Även kommissionens yttranden har skickats till medier via e-post. Föredrag vid seminarier har publicerats efteråt på kommissionens Internet-sidor. Kommissionens yttranden och övriga officiella ställningstaganden finns också tillgängliga på Internet.

Hemsidan har både finsk och svensk adress: www.fsgk.se och www.srrjk.se. Adresserna www.rajajokikomissio.fi och www.gransalvscommissionen.se leder också till kommissionens sidor.

Kommissionens engelska namn byttes under verksamhetsåret till Finnish-Swedish Transboundary River Commission. Kommissionens engelskspråkiga Internet-sidor publicerades under december. Att gränsälvsöverenskommelsen översatts och publicerats även på engelska i pdf-format underlättade framtagningen av engelskspråkiga sidor (våren 2013, Jord- och skogsbruksministeriet). Visitkort med finsk-engelsk text trycktes till Kari Kinnunen, kommissionens ordinarie sakkunnig.

Under 2013 skaffade kommissionen sitt första marknadsföringsmaterial. Beställningen bestod av multiwear tubscarfs med kommissionens logo, vykort med sommar- och vinterlandskap från Torne älv, två rollups med sommar- och vinterteman samt ekologiska reklampennor med kommissionens logo. Reklammaterial har delats ut vid kommissionens arrangemang, t.ex. vid Vattenparlament-seminariet.

För första gången var kommissionen också med om att sponsra ett evenemang med namnet Midnight Sun Canoeing. Det är en kanothappening utan tävlingsmoment där paddlingsintresserade deltar i olika långa etapper längs den långa Torneälven under cirka en veckas tid. Virve Sallialmi och Camilla Ahlstrand från kansliet representerade kommissionen genom att den 3.7.2014 delta i en eftermiddagsetapp.

Kommissionen hade öppet hus den 25. oktober. Öppet hus lockade 20 besökare från Haparanda och Torneå området. Frågor kring fiskestadgan var det som intresserade mest.

Kommissionen skrev ett svar angående Torneå stadsdirektör Raimo Ronkainens kolumn om hantering av miljötillstånd och tillståndslösningar som publicerades i tidningen Lounais-Lappi 29.8.2013. Kommissionens skrivelse publicerades i samma tidning 5.9.2013 under rubriken "Den nya gränsälvscommissionen främjar gränsöverskridande samarbete".

Gränsälvscommissionen fick publicitet i media flera gånger. Utnämningar av ordförande (Jokelainen) och utnämningar av ledamöterna (Niska, Hulkoff), senare (2014) finska ledamöterna, Tornedalens vattenparlament med klimatförändringen som tema (den 6 november 2013), kommissionens öppet hus den 25 oktober och yttranden som kommissionen gav ut väckte massmedians intresse. Yttranden som togs upp i regionens media var: Northlands Hannukainen gruva MKB, Östersjöns laxkvot och vindkraftspark i Röyttä. Pohjolan Sanomat, YLE Perämeri, Haparandabladet, Norrländska Socialdemokraten, Norrbottens Kuriren, www.tornedalen.se, Sveriges Radio, Meän Tornionlaakso, Kemi-Tornio-tidningen och Lounais-Lappi följde kommissionen.

Sveriges Radio intervjuade om vattenparlamentsfrågor kansliets personal (Ahlstrand) på våren 2013 och Vattenparlament-seminariets experter som föreläste den 6 november. Senare SVT Haparanda intervjuade Sallialmi om kommissionens verksamhet.

Kommissionen är inte med i social media men det finns planer på att öppna ett twitterkonto.

Kommissionens ekonomiska administration och diarietföring

Kommissionens kansli tar hand om betalningar och fakturering. Lönehantering och bokföring köps av revisionsbyrån PWC som även gör bokslutet och revisionsberättelsen.

Kommissionens diarietföring sker genom programmet ACTA, av Agrando. Tidigare användes Excel-tabeller. Diarietprogrammet har börjat användas under 2013. Kansliet fick utbildning i programhanteringen 27.2.2013 i Luleå genom Agrando.

Ärendena har skrivits in i ACTA-diariet fram till november 2011. Fortfarande återstår en hel del arbete innan alla handlingar är besparade och excel-programmet är i bruk vid sidan om.

Uppföljning av överenskommelsens tillämpning och tillståndsförfaranden, behovet för ökad tillämpning och förändringar i överenskommelsen

Kommissionen ska följa upp gränsälvöverenskommelsens tillämpning och tillståndsförfaranden i de båda länderna och identifiera överenskommelsens eventuella förändringsbehov.

På finska sidan är Torne älvens område ett eget vattendistrikt medan det i Sverige tillhör ett större vattenområde, Bottenvikens vattendistrikt. Detta leder till att vattenvårdshandlingar färdigställs vid olika tider i de båda länderna och att samrådstiderna avviker från varandra.

På svenska sidan håller man på med en beredning vars syfte är att Torne älven ska bilda ett eget, internationellt vattendistrikt (för närvarande en del av Bottenvikens vattendistrikt) i enlighet med finsk regional indelning. Gränsälvskommisionen har hjälpt till i beredningen. Beredningsarbetet mellan länsstyrelsen i Norrbottens län, Lapplands NTM-central och kommissionen fortsätter vid et möte som ska hållas i januari 2014.

De svenska och finska tillståndsmyndigheternas tolkningar kan avvika avsevärt från varandra. Som exempel kan nämnas:

- Förlängning av byggtiden för Torne älvens översvämningsskyddsprojekt: I Sverige avslog Umeå Tingsrätt Haparanda kommuns ansökan om förlängning medan Finland (Regionförvaltningsverket i Norra Finland) beviljade tillstånd till Torneå. En gemensam videoförhandling hölls i ärendet med hjälp av kommissionens kansli innan beslutet togs.
  - o Tillståndsmyndigheterna har makten att självständigt överväga sina beslut. Kommissionen har rätt att överklaga nationella beslut, vilket man hittills ännu inte gjort.

Fiske efter lax i den nordligaste delen av Bottenviken får påbörjas vid olika tider i Sverige och Finland.

- Fisket i kust-/havsområdet har inletts vid olika tider varje år under den nya kommissionens verksamhetstid. I Sverige har man startat cirka en vecka tidigare än i Finland på havsområdet.
- Kommissionen anser att tiderna för kust-/havs fisket ska harmoniseras mellan länderna.

Hanteringsnivån för avfallsvatten skiljer sig mellan länder och regioner.

- I Finland har man strävat efter centraliserad hantering av avloppsvatten bl.a. genom regionala vattenvårdsplaner.
- I Sverige finns det flera avloppsreningsverk inom Torne älvens vattenområde. Dessa fungerar enligt, delvis tillsvidare gällande, tillstånd från gamla gränsälvskommissionen. En del av dessa tillstånd härstammar från 1970-, 1980- och 1990-talen.

Flytten av den gamla kommissionens arkiv till Härnösand - i strid mot gränsälvsöverenskommelsen - orsakade oförväntade kostnader för den nya kommissionen, som endast Finland deltog i. Kostnaderna för arkivets flytt orsakades av den av Svenska Kammarkollegiets tillsatta svenska utredarens åtgärder.

- Eventuella kostnader i anslutning till det gamla arkivet ska i fortsättningen delas lika mellan avtalsländer.

När det gäller kommissionens namn finns är det befogat att fundera på om det finns behov att ändra gränsälvskommissionens namn till *gränsvattendragskommission* för att bättre överensstämja med dess geografiska verksamhetsområde.

5. Kommissionens årliga anslag och kostnadsstruktur

Under den nya kommissionens verksamhetstid har det årliga anslaget varit 2 500 000 kronor, vilket var den finansiella ramen som 2010 ansågs räcka för att i tillräcklig omfattning ta hand om de aktiviteter som ingick i uppgiften. Anslaget har inte justerats på grund av inflation, utifrån utvecklings- eller något annat behov.

80% av kommissionens kostnader består av fasta personal- och hyreskostnader samt av kostnader i anslutning till ledamöternas löner och arvoden och kommissionens möten. Kommissionen har mycket begränsade ekonomiska resurser till att arrangera olika slags möten, seminarier eller andra arrangemang. Det finns också knappt med resurser till nödvändiga utbildningar.

Enligt förslag av svenska Miljödepartementet har Kammarkollegiet i december 2013 betalat Sveriges del av verksamhetsanslaget och tagit hänsyn till anslagets försiktiga förhöjningsbehov som kommissionen föreslog våren 2013. Jord- och skogsbruksministeriet betalar sin andel av anslaget till kommissionen i början av år 2014.

6. Inriktningar för utveckling av kommissionens uppgifter och verksam

Kommissionens ledamöter ombads att tänka på kommissionens utvecklingsbehov och vid juni mötet 2013 fick ledamöterna ge feedback om kommissionens verksamhet. Detta hade att göra med den diskussion som fördes mellan ministerierna i januari i Helsingfors. MD och MMM önskade att få veta mer om hur kommissionen arbetat, hur den i fortsättningen kommer att arbeta och vilka

uppgifter kommissionen kan prioritera. Kommissionen har önskat att ministerierna kunde höja anslaget en aning.

Vid mötet i Helsingfors i januari kom man överens om att kommissionen ger en interimrapport om sin verksamhet inklusive de utvecklingstankar som finns.

7. Verksamhetsmiljö, EU och vattenvård

Den europeiska kommissionens rapport om verkställandet av vattenpolitikens ramdirektiv i Sverige och Finland, angående Torne–Muonio älvens vattenområde konstaterar bl.a. när det gäller Sverige att det inte har bildat ett internationellt vattendistrikt tillsammans med Finland eller Norge. Länsstyrelsen i Norrbottens län och Gränsälvskommisionen har tillsammans berett ett förslag som går ut på att Torne älv ska bilda ett eget vattendistrikt tillsammans med den finska sidans del av avrinningsområdet. Detta gör det möjligt att föreslå gemensamma, till och med konkreta vattenvårdsåtgärder för avrinningsområdet. Kommissionen har uppmanat Sverige att utveckla sitt samarbete med grannländerna. http://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/pdf/CWD-2012-379_EN-Vol26_SE_se.pdf

För Finlands del har kommissionen konstaterat att det internationella vattendistriktet har utnämnts enligt direktivets beskrivning, även om det inte finns någon internationell vårdplan för Torne - Muonio älvens område. Trots det pågår samarbete länderna emellan. Kommissionen förutsätter en ökad internationell samordning mellan länderna. http://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/pdf/CWD-2012-379_EN-Vol13_FI_fi.pdf (på finska).

Allmänt om kommissionens verksamhet

Hur informationen ska riktas är fortfarande en viktig fråga för kommissionen, både kortsiktigt och på längre sikt. Kännedomen om kommissionens verksamhet varierar. Bland myndigheterna är kommissionen välkänd och dess möjligheter används för att utveckla samarbetet. Kommissionen strävar efter att öppna samsarbetskanaler till regionala myndigheter och vill förena regionala myndigheter. Bland den stora allmänheten är kommissionens roll och dess verksamhet betydligt mindre känd. Lokalbor och media kontaktar kommissionen framförallt i fiskefrågor och i anslutning till gamla kommissionens beslut. Kontakter angående beslut minskade under 2013. I fiskefrågor har ungefär lika många kontakter tagits och dessa kontakter blir alltid tätare under våren och sommaren. Även media är mest intresserad av gamla kommissionens beslut speciellt när det gäller Northland Tapuli -gruvan och fiskefrågor. Myndighetskontakter till regionala myndigheter är delvis strukturerade och tidsbestämda, delvis ämnesspecifika.

Kommunsamarbetet fungerar än så länge i första hand utifrån ärende och behov. Information till kommuner och gemensamma samsarbetsformer är ännu på inledningsstadiet. Seminarier och övriga träffar som kommissionen arrangerar samlar relativt bra med deltagare beroende på tidpunkt och ämne.

Kommissionen har arbetat enligt gränsälvsöverenskommelsens intentioner och med den mandat överenskommelsen ger. På grund av den tolkningsfrihet överenskommelsen i vissa delar ger har verksamhetens omfattning och karaktär i sin helhet ännu inte definierats. Bland annat detta är ett viktigt mål för kommissionen och kommissionens verksamhet under de kommande åren. Att hitta

samarbetspartners och att ingjuta ett naturligt verksamhetsätt är en ständigt pågående process, vars resultat successivt syns genom allt större samarbetsnätverk och som synergieffekter mellan olika aktörer och ämnesområden över riksgränsen på ett för gränsområdet gynnsamt sätt.

30 januari 2014, Haparanda

Timo Jokelainen

ordförande

Johan Antti

viceordförande

Virve Sallisalmi

Kommissionens sekreterare

Tabell 1. Kommissionens yttranden och yttrandebegäran under 2013.

Yttrandebeğaran/Ärende	Från/datum	Kommissionens yttranden/svarsdatum
Samråd om arbetsprogram och centrala frågor samt om arbetsprogrammets åtgärdsprogram i Bottenvikens vattendistrikt	Länsstyrelsen i Norrbottens län/3.12.2012	Ja/4.6.2013
Miljö tillstånd för avloppsreningsverket i centralorten Pello	Regionförvaltningsverk i Norra Finland (PSAVI)/10.12.2012	Ja/14.1.2013
Miljö tillstånd för avloppsreningsverket i centralorten Yitornio	Regionförvaltningsverk i Norra Finland (PSAVI)/10.12.2012	Ja/14.1.2013
Fiskeförhandlingar med Sverige	MMM/2.1.2013	Ja/1.2.2013
Miljökonsekvensbeskrivning för Outokumpus LNG-terminal	Naturvårdsverket/13.12.2012	Ja/7.2.2013
Miljökonsekvensbeskrivning för Outokumpus LNG-terminal	Lapplands Ely-central/13.12.2013	Ja/11.2.2013
Haparanda översiktsplan	Miljöministeriet/21.2.2013	Nej
Förlängning av arbetstid för Torne älvens muddring	Umeå tingsrätt/4.3.2013	Nej
Förlängning av arbetstid för översvämningsskydd i Torne älvens mynning	Lapplands ELY/8.3.2013	Nej
Ombyggnad av bryggan i Hanhinkari	Länsstyrelsen i Norrbottens län /	Nej

	28.2.2013	
Miljötilstånd för avloppsreningsverket i Sieppijärvi	PSAVI/10.4.2013	Nej
HaVs förslag till ytvattnets klassificering och kvalitetsnormer för miljön	Havs och vattenmyndigheten/8.4.2013	Nej
Muddring utanför en fastighet i Nedre Vojakkala, Tanskinsaari	PSAVI/26.4.2013	Nej
Byte av brotrumma i Aareavaara	Länsstyrelsen/13.5.2013	Nej
Kengis Pajala, Broarbete	Länsstyrelsen/15.5.2013	Nej
Fyllning av ett vattenområde i anslutning till Outokumpu stainless Oy:s LNG terminal utanför Röyttä hamn samt ansökan om beredningstillstånd	PSAVI/11.6.2013	Nej
Delöversiktsplan för havsbaserad vindkraft i Röyttä, Torneå	Torneå stad/24.6.2013 Naturvårdsverket/19.6.2013	Ja/23.8.2013
Northlands svar på gränsälvscommissionens yttrande om Kaunisvaara (15.1.0.2012)	Mark- och miljödomstolen i Umeå/13.6.2013	Nej
Miljökonsekvensbeskrivning för Outokumpu Stainless Oy:s LNG-terminal	Naturvårdsverket /14.6.2013	Ja, 16.8.2013 till ELY-central 15.8.
Om vattenvårdsplan för Norrbottens län	Norrbottens länsstyrelse/19.6.2013	Ja/23.9.2013
Miljötilstånd och bekräftelse av efterarbete för Jaivuoma torvbrytningsområde i Pello	PSAVI/29.8.2013	Nej
Om laxkvoten för Östersjön 2014	Jord- och skogsbruksministeriet/5.9.2013	Ja/16.9.2013
Miljökonsekvensbeskrivning för	Lapplands ELY-	Ja/25.11.2013

Northland Mines Oy:s järngruveprojekt i Hannukainen	central/25.9.2013	
Motiveringar för bildande av nationalpark i Nordvästra Finland (Kilpisjärvi-området)	Forsstyrelse (Metsähallitus)/ 30.9.2013	Nej
MKB för Hannukainen -gruvan	Naturvårdsverket/3.10.2013	Ja/25.11.2013
Kontroll av miljöföreskrifter i miljötillståndet för avloppsreningsverket i Kilpisjärvi, Enontekiö	PSAVI/5.11.2013	Nej
Muddring utanför Sikosaari, Torneå	PSAVI/25.11.2013	Nej
Gruvdistriktet Northland Hannukainen	Tukes/4.12.2013	Kanske
Utökad strandskydd i Haparanda och Övertorneå kommuner	Länsstyrelsen i Norrbottens län/4.12.2013	Kanske